

Drugs for Attention Deficit Hyperactivity Disorder

ยาสำหรับโรคสมาธิสั้น (ADHD)

ยา ADHD คืออะไร?

ยาโรคสมาธิสั้น (ADHD: Attention Deficit Hyperactivity Disorder) คือกลุ่มของยาที่ใช้ควบคุมอาการของโรคสมาธิสั้น เช่น อาการอยู่นิ่ง พฤติกรรมหุนหันพลันแล่น และการขาดสมาธิ ยาเหล่านี้ไม่ได้รักษาโรคให้หายขาด

แต่ช่วยปรับสมดุลของสารสื่อประสาทในสมอง เพื่อเพิ่มสมาธิและลดอาการอยู่นิ่งและพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น

แพทย์จะสั่งยาเมื่อผู้ป่วยมีความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างชัดเจนจากอาการของโรคสมาธิสั้น เช่น

การเรียนหรือการทำงานมีปัญหา ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างแย่ หรือขาดความมั่นใจในตนเอง

การตัดสินใจให้ใช้ยาจะขึ้นอยู่กับการประเมินอย่างละเอียดจากแพทย์

ประเภทของยา ADHD

ยารักษาโรคสมาธิสั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ยากระตุ้นประสาท (Stimulants) และยาไม่กระตุ้นประสาท (Non-stimulants) ซึ่งทั้งสองชนิดมีกลไกการออกฤทธิ์และผลต่อสมองที่แตกต่างกัน

1. ยากระตุ้นประสาท (Stimulants)

ยากระตุ้นประสาทเป็นยาที่ใช้บ่อยที่สุดในการรักษาโรคสมาธิสั้น

โดยออกฤทธิ์เพิ่มระดับของสารบางชนิดในสมองที่ช่วยเรื่องสมาธิและการควบคุมพฤติกรรม เช่น เมทิลเฟนิเดต

(Methylphenidate) หรือ ลิสดექซ์แอมเฟตามีน (Lisdexamfetamine)

2. ยาไม่กระตุ้นประสาท (Non-Stimulants)

ยาในกลุ่มนี้มีวิธีออกฤทธิ์ต่างจากยากระตุ้น โดยไม่ได้เพิ่มระดับของสารในสมองโดยตรง

แต่จะเปลี่ยนวิธีการทำงานของสารเหล่านี้ให้ควบคุมสมาธิและพฤติกรรมหุนหันพลันแล่นได้ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น

อะโตโมเซทีน (Atomoxetine)

ผลข้างเคียงและข้อควรระวังของยา ADHD

อาจเกิดผลข้างเคียงบางประการได้เมื่อใช้ยารักษาโรคสมาธิสั้น แต่อาการเหล่านี้มักจะลดลงหลังจากผ่านไปไม่กี่สัปดาห์

หากคุณมีอาการข้างเคียงใด ๆ ควรแจ้งให้แพทย์ทราบ

แพทย์อาจปรับขนาดยาและ/หรือให้การรักษาเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาผลข้างเคียงเหล่านั้น

ยา ADHD	ผลข้างเคียงที่พบบ่อย	ข้อควรระวัง
ยากระตุ้นประสาท		
เมทิลเฟนิเดต	นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อารมณ์แปรปรวน คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย ท้องอืด ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ปวดข้อ กล้ามเนื้อกระตุก ความดันโลหิตและชีพจรเพิ่มสูงขึ้น	ควรยึดติดกับข้อห้ามของเมทิลเฟนิเดตชนิดเคี้ยว กัน เพราะข้อห้ามและการเตรียมเมทิลเฟนิเดตในรูปแบบต่าง ๆ มีวิธีการปล่อยยาเข้าสู่ร่างกายที่แตกต่างกัน หลีกเลี่ยงการรับประทานเมทิลเฟนิเดตครั้งสุดท้ายหลัง 6 โมงเย็นเพื่อป้องกันการนอนไม่หลับ
ลิสเดกซ์แอมเฟตามีน	นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด พฤติกรรมก้าวร้าว เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ ท้องเสีย คลื่นไส้ อาเจียน ความดันโลหิตและชีพจรเพิ่มสูงขึ้น	ควรรับประทานในตอนเช้า หลีกเลี่ยงการรับประทานในช่วงบ่ายเพราะอาจทำให้นอนไม่หลับ
ยาไม่กระตุ้นประสาท		
อะโตโมเซทิน	นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด ท้องผูก เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ความดันโลหิตและชีพจรเพิ่มสูงขึ้น	

ฉันสามารถหยุดยา ADHD ได้หรือไม่?

การหยุดใช้ยา ADHD ควรปรึกษาแพทย์ก่อนเสมอ เพราะการหยุดยาอย่างกะทันหันโดยไม่มีคำแนะนำทางการแพทย์

อาจทำให้อาการของโรคกลับมาอีกครั้ง แพทย์จะพิจารณาพร้อมกับคุณว่าเมื่อใดเหมาะสมในการหยุดยา

โดยพิจารณาจากการควบคุมอาการ ความก้าวหน้าในการรักษา และความต้องการเฉพาะบุคคล

ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด และเข้ารับการตรวจติดตามผลเป็นประจำ

เพื่อปรับแผนการรักษาให้เหมาะสม

ฉันต้องใช้ยา ADHD นานแค่ไหน?

ระยะเวลาในการใช้ยารักษา ADHD แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาการ การตอบสนองต่อการรักษา และความต้องการส่วนบุคคล แพทย์จะร่วมพิจารณากับคุณเพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม บางรายอาจใช้ยาชั่วคราว เช่น เฉพาะช่วงเปิดเทอม ขณะที่บางรายอาจจำเป็นต้องใช้ยาระยะยาว การตรวจติดตามผลกับแพทย์เป็นประจำมีความสำคัญ เพื่อประเมินผลการรักษาและปรับแผนหากจำเป็น

ผู้ดูแลควรทำอะไร หากผู้ป่วยปฏิเสธที่จะรับยาสำหรับโรคสมาธิสั้น (ADHD) ของตน?

หากผู้ป่วยปฏิเสธที่จะรับประทานยา สิ่งสำคัญสำหรับผู้ดูแลคือการเข้าหาสถานการณด้วยความอดทนและความเข้าใจ การสื่อสารที่เปิดเผยเป็นกุญแจสำคัญ พูดคุยเกี่ยวกับความสำคัญของยา ประโยชน์ที่มันให้ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหากไม่รับประทานยา หากผู้ป่วยยังคงปฏิเสธ อาจเป็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของแพทย์หรือนักสุขภาพจิตในบทสนทนา พวกเขาสามารถให้ข้อมูลและการรับรองเพิ่มเติม หรือเสนอการรักษาทางเลือกหากจำเป็น ขอให้จำไว้ว่า การเคารพในอิสระและความรู้สึกของผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ ขณะที่ยังคงมั่นใจในสุขภาพและความปลอดภัยของพวกเขา

ควรปฏิบัติ
1.ปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์อย่างเคร่งครัด
2.ตรวจสอบชื่อยา ขนาดยา และความถี่ในการใช้ยาอย่างละเอียดก่อนรับประทาน
3.อ่านฉลากยาหรือฉลากใบสั่งยาด้วยความระมัดระวัง
4.ใส่ใจในขนาดยา ข้อบ่งใช้ ข้อห้ามใช้ และผลข้างเคียง
5.เข้าใจวิธีการใช้ยาที่ถูกต้อง
6.เก็บรักษาอย่างเหมาะสม
7.ใช้ยาให้ครบตามที่แพทย์สั่ง เว้นแต่ได้รับคำแนะนำให้หยุด
8.หากมีข้อสงสัย ควรปรึกษาคอบครัวและผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์

<u>ไม่ควรปฏิบัติ</u>
1.ปรับขนาดยาเองโดยไม่ปรึกษาแพทย์
2.หยุดใช้ยาเฉพาะเมื่อได้รับคำแนะนำจากแพทย์เท่านั้น
3.ดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับยา
4.ถ่ายยาใส่ขวดอื่น
5.ใช้ยาอื่นร่วมกันโดยไม่ปรึกษาแพทย์
6.ปกปิดความจริงเกี่ยวกับการใช้ยาต่อแพทย์

เอกสารฉบับนี้เป็นการแปลจากภาษาอังกฤษที่เป็นต้นฉบับ ในกรณีที่มีความคลาดเคลื่อน หรือไม่สอดคล้องกันให้ยึดถือฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก